

- PORTAL REWITALIZACJA
- AKTUALNOŚCI

Osiedle Towarzystwa Lokator - kolebka łódzkich blokowisk [ZDJĘCIA]

05.10.2021 11:29 Dorota Szczepańska /
ŁÓDŹ.PL

- kategoria:
- Portal Rewitalizacji
- Rewitalizacja

Osiedle z kortem tenisowym, łaźnią i solarium na dachu? Nie byłoby w tym może nic dziwnego, gdyby nie to, że mowa o międzywojennej kolonii. Standardem spokojnie mogłaby konkurować ze współczesnymi apartamentowcami i nie stałaby wcale na straconej pozycji!

Balkony mieszkań w najmłodszym, długim budynku mieszkalnym zlokalizowanym przy ul. Łącznej 9. Widoczne charakterystyczne "załamanie" budynku, dzielące go na 3 części i tworzące dziedziniec od strony północnej.

Zbudowane w obrębie ulic Lokatorskiej, Sejmowej, Łącznej i Niemcewicza osiedle powstało z inicjatywy Towarzystwa Spółdzielczego „Lokator”, najstarszego w Łodzi i jednego z najstarszych w Polsce. Wyjątkowo interesująca jest historia samej spółdzielni, która z czasem bardzo się rozrosła i stoi za wybudowaniem wielu łódzkich osiedli, m.in. Doły-Wschód, im.

Reymonta, Żeromskiego i Konopnickiej na Teofilowie, Gagarina-Bednarska na Chojnach, Zgierska-Stefana na Julianowie czy Radogoszcz-Wschód. Pierwsza inwestycja „Lokatora”, miejsce, gdzie wszystko się zaczęło, bywa nazywana Starym Osiedlem. To tutaj istnieje też ulica poświęcona spółdzielni – władze Łodzi, w podziękowaniu za zasługi Towarzystwa, w 1930 r. przemianowały dotychczasową ulicę Keniga na Lokatorską.

Zmiana stylu

Stare Osiedle powstawało w trzech etapach i jest idealnym przykładem tego, jak szybko zmieniały się nurty w międzywojennej architekturze. Jego pierwsza, wybudowana w latach 1925-27 część, to trzy budynki o stylu dworcowym stojące wzdłuż dzisiejszej ul. Lokatorskiej. Są tu spadziste dachy kryte oryginalnie czerwoną karpiówką, mansardy, ozdobne gzymsy i arkadowe wejścia z kolumną. Druga część osiedla to dwa budynki (wzdłuż Sejmowej i w środku kwartału), nieznacznie uproszczone, chociaż wciąż dość tradycyjne. Tym, co odróżnia się wyraźnie, jest część trzecia – powstały w 1932 r. modernistyczny blok stojący przy ul. Łącznej. Dach jest tu spłaszczony, a elewacje proste – ozdabiają je jedynie przeszklone klatki schodowe, duże okna

ze szprosami i balkony o ażurowych balustradach.

Wyjątkowym elementem są także narożne okna, doskonale doświetlające mieszkania. Blok jest długi, ale nie monotony, ponieważ jego środkową część cofnięto, bawiąc się formą.

Kort, huśtawki i... solarium

Mieszkania na osiedlu były raczej niewielkie, jedno-, dwu- i trzypokojowe. Wyposażono je za to we wszelkie wygody – gaz, prąd, przyłącze do sieci wodociągowej i kanalizację. Planując przestrzeń wspólną myślano o mieszkańcach, starając się odpowiedzieć na wszystkie ich potrzeby – na osiedlu funkcjonowały sklep spółdzielczy, przedszkole, świetlica, klub towarzyski oraz łaźnia. Urządzono także mechaniczną pralnię, w której – za opłatą – można było wyprać, wysuszyć i wymaglować pranie.

Tym, co szczególnie zachwalały ówczesne gazety, były tereny wokół budynków. I nic dziwnego! Na obsadzonych drzewami zielonych podwórkach znalazło się miejsce na kort tenisowy, boisko do gry w siatkówkę i koszykówkę oraz plac zabaw ze zjeżdżalniami i huśtawkami. Zimą dzieci mogły bawić się na

torze saneczkowym oraz ślizgawce. Niezwykła atrakcja ukrywała się także na płaskim, betonowym dachu długiego bloku – urządzono tam solarium, lub, jak opisywał to „Kurjer Łódzki” z 1932 r., „plażę na kąpiele słoneczne”. W planach była także budowa dwóch basenów, dla dzieci i dorosłych.

Dziś Stare Osiedle objęte jest ochroną konserwatora zabytków. Blok stojący wzdłuż ul. Łącznej niedawno odnowiono i jego jasna, skąpana w zieleni elewacja naprawdę robi wrażenie. Niestety na remont wciąż czekają dworkowe budynki z ul. Lokatorskiej. Część z nich jest już niezamieszкана – swoje siedziby mają tu Centrum Kultury Młodych i administracja spółdzielni. Spółdzielnia stojącej za budową osiedli, na których wielu z nas mieszka do dziś.

